

Afmesten van intacte beren en immunocastraten

Nieuwsbrief 1

Beste lezer,

In het kader van het ADLO Demonstratieproject 'Optimalisatie van het houden van intacte beren en immunocastraten' bezorgen we u een eerste nummer van onze nieuwsbrief om kennis te maken met dit project. Daarnaast overlopen we ook hoe we verdere informatie zullen verspreiden en op welke manier u actief kunt deelnemen. Want ook uw inbreng wordt ten volle gewaardeerd!

In 2018 moet de sector klaar zijn om de omschakeling te maken naar alternatieven voor chirurgische castratie. De praktische en economische haalbaarheid van deze alternatieven is een belangrijke succesfactor voor de varkenshouders. Bij de omschakeling naar immunocastratie en intacte beren zijn verschillende vragen aan de orde:

- Wat is nu het juiste alternatief voor chirurgische castratie?
- Zijn er meer problemen in de stal? En hoe beperk ik de onrust?
- Verkoop ik mijn varkens best in groep of net niet?
- Wanneer doe ik best de 2de vaccinatie bij immunocastratie?
- Kan ik betere resultaten bekomen door omschakeling naar immunocastratie of intacte beren?

Een eerste doelstelling van dit project is dan ook om de huidige praktijkervaring in kaart te brengen, want sinds 2009 is er Vlaanderen al behoorlijk wat ervaring met deze twee alternatieven. Hierbij wordt voornamelijk gekeken naar de productieresultaten die behaald worden, het gedrag in de stal en eventuele managementaanpassingen die doorgevoerd werden in het management bij omschakeling naar intacte beren en immunocastraten.

Daarnaast is het ook de bedoeling om in een aantal demonstratieproeven aan te tonen hoe het management geoptimaliseerd kan worden, om zo gedragsproblemen te beperken en productieresultaten te verbeteren.

Veel leesgenot!
De projectgroep

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Probleemschets

Omschakeling naar intacte beren of immunocastraten

Omwille van welzijnsredenen wordt vooropgesteld om tegen 01/01/2018 om te schakelen naar het afmesten van intacte beren of immunocastraten. Voor de varkenshouder is de praktische en economische haalbaarheid van deze alternatieven een belangrijke succesfactor.

Intacte beren

Intacte beren hebben een lagere voederopname en een betere voederconversie in vergelijking met baren. Ook het vleespercentage ligt gemiddeld 1 à 2 % hoger, al is het slachtrendement iets lager. Intacte beren zijn wel actiever dan baren en zullen vaak meer berengedrag vertonen, wat de onrust in de hokken kan verhogen. Sommige studies geven aan dat er meer kans is op pootproblemen en staartbijten. In het vlees van intacte beren kan soms berengeur voorkomen. Voor Vlaanderen is dat gemiddelde 3 à 4% van de intacte beren.

Immunocastratie

Bij immunocastratie krijgen de beertjes een vaccin (Improvac®) ingespoten dat de hormonale ontwikkeling van de teelballen tegenwerkt. Hierdoor is er ook geen risico meer op berengeur. Om een effectieve immunocastratie uit te voeren, moeten de mannelijk dieren 2 inspuitingen krijgen. De eerste inspuiting mag pas vanaf een leeftijd van 8 weken worden uitgevoerd, de tweede vaccinatie vindt 4 tot 6 weken voor de slacht plaats, om reductie van berengeur te garanderen. Tussen beide vaccinaties moeten minstens 4 en hoogstens 10 weken verlopen. In de praktijk betekent dit dus dat de eerste inspuiting minimum 8 à 10 weken voor de slacht gebeurt.

Tot aan de 2de inspuiting blijft 'berengedrag' mogelijk, wat zich kan – gelijkaardig aan de intacte beren - kan uiten in een grotere onrust, bestijgen, en een groter risico op pootproblemen en staartbijten. Immunocastraten halen meestal betere resultaten voor voederconversie en vleespercentage in vergelijking met de baren. Het resultaat ligt tussen dat van baren en intacte beren, afhankelijk van het tijdstip van de tweede vaccinatie en de samenstelling van het voeder.

Omschakeling naar het houden van immunocastraten en intacte beren kan een verbetering betekenen voor de rendabiliteit van het bedrijf. Bij een gegarandeerde afzet, kan men door omschakeling dus een betere voederconversie en hoger vleespercentage in vergelijking met baren. Dit vraagt echter wel een goede afstemming van het management op de productie van dit type dieren.

Met dit project willen we dan ook meer informatie verschaffen over de nodige aanpassingen en optimalisatie van het management, voedersamenstelling en –regime, vaccinatietijdstip en afleverstrategie.

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Projectinhoud

Wat is de (praktijk)ervaring met intacte beren en immunocastraten?

Als eerste willen we de bestaande wetenschappelijke kennis bundelen en hertalen in voor de praktijk begrijpbare informatie. Daarnaast bevragen we verschillende Vlaamse varkenshouders die reeds omgeschakeld zijn naar intacte beren en immunocastraten. Hierbij ligt de focus op de managementaanpassingen die toegepast werden om gedrag en productieresultaten te optimaliseren en de algemene tevredenheid.

Deze eerste resultaten zullen op 27 januari (Roeselare) en 6 februari (Geel) gepresenteerd worden. Tijdens deze discussiedagen willen we ook de uitwisseling van ervaringen tussen varkenshouders stimuleren.

Demonstratieproeven

Ten tweede zullen demoproeven worden opgezet op zowel praktijkbedrijven als proefbedrijven. Er zal nadruk worden gelegd op praktisch realiseerbare ingrepen ivm het houden van intacte beren en immunocastraten, om zo het management van het varkensbedrijf te optimaliseren. Uitgaande van voorgaande projecten kan gefocust worden op enerzijds het gedrag en de productieresultaten.

Tijdens de demonstratieproeven willen we aantonen wat het effect van verschillende managementaanpassingen is in de praktijk. Deze aanpassingen worden gekozen op basis van de uitgevoerd onderzoek. Daarnaast kunnen ook een aantal managementaanpassingen gedemonstreerd worden die succesvol waren volgens de bevraging van de omgeschakelde varkenshouders.

Informatieverspreiding

Meer duidelijkheid en uitwisseling van informatie over deze ervaringen is interessant voor varkenshouders die reeds omgeschakeld zijn, maar is ook van belang voor varkenshouders die overwegen om in de toekomst over te schakelen. In de loop van dit project zullen verschillende nieuwsbrieven en vulgariserende artikels gepubliceerd worden en studie- en discussiedagen georganiseerd worden. Alle info is ook terug te vinden op de website van het varkensloket. Op deze manier komt de informatie ter beschikking voor alle schakels in de varkensketen, zoals Vlaamse varkenshouders, dierenartsen, voorlichters en landbouwonderwijsinstellingen.

De doelgroep bestaat in de eerste plaats uit de Vlaamse varkenshouders. Daarnaast zullen ook andere actoren die te maken hebben met de bedrijfsproblematieken zoals bedrijfsvoorlichters, voederfabrikanten en dierenartsen benaderd worden.

Heb je interesse om deel te nemen aan dit project of wens je graag meer informatie, dan kan je steeds contact opnemen met de projectpartners of mailen op expertisecel.landbouw@vives.be

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Demoproeven

Op de praktijkbedrijven

1) Afleidingsmateriaal en schuilmogelijkheden

Intacte beren en immunocastraten (voor toediening van de tweede vaccinatie) vertonen meer agressief en seksueel gedrag en zijn over het algemeen ook actiever dan bargaen of gelten. Het voorzien van afleidingsmateriaal kan ervoor zorgen dat de dieren elkaar meer met rust laten. Naast het voorzien van afleidingsmateriaal, kan het ook interessant zijn om schuilmogelijkheden te voorzien om agressie te verminderen. Het effect van deze maatregelen op het gedrag en de onrust in de stal zal geëvalueerd worden op praktijkbedrijven.

2) Afleverstrategie: uittoppen of all-in-all-out

Algemeen wordt aangenomen dat het belangrijk is om hokken met intacte beren tot in het slachthuis samen te houden om agressie te vermijden. Ook bij immunocastraten zijn stabiele groepen belangrijk, zeker tot de toediening van de tweede vaccinatie. Praktijkervaringen en literatuur geven aan dat vooral bij het uitladen van hokken (zwaarste varkens naar het slachthuis), het agressief gedrag van de resterende varkens een probleem kan vormen op vlak van dierenwelzijn. Daarnaast heeft dit ook negatieve gevolgen voor de productieresultaten, omdat de dieren de eerste periode na het uitladen te weinig voeder opnemen en dan ook traag groeien. Het is daarom interessant om op een aantal bedrijven de vergelijking te maken tussen het uitladen vs. het hanteren van het all-in-al-out principe.

3) Praktijkervaring

Afhankelijk van de resultaten uit voorgaande onderdelen van het project zal nog een derde demo op praktijkbedrijven worden uitgewerkt. Het effect van aangepast licht of voeder op gedrag en productieresultaten zou een voorbeeld kunnen zijn.

Op de proefbedrijven

1) Tijdstip van de tweede vaccinatie

In de eerste demo zal het tijdstip van de tweede vaccinatie aangepast worden om eventuele gedragsproblemen tegen te gaan. Daarbij is het ook belangrijk om rekening te houden met de invloed van deze maatregel op de zoötechnische resultaten, karkasresultaten en vleeskwiteit.

2) Tijdstip van de tweede vaccinatie

In de tweede demo zal beken worden of het verhogen van het aantal voederplaatsen of het voorzien van een bredere voederbak, bij de omschakeling naar intacte beren en immunocastraten, de lagere dagelijkse voederopname van intacte beren door de agressie rond de voederbak kan voorkomen.

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Projectpartners

- **Katholieke hogeschool VIVES**

VIVES vormt professionele bachelors Agro- en biotechnologie, mede door de opleidingsgebieden waaraan het verbonden is, heeft men een sterke verwevenheid met het werkveld in zowel de veehouderij en varkenshouderij. Daarnaast investeert VIVES reeds meer dan 10 jaar in wetenschappelijk onderzoek. VIVES staat dus garant voor een doorgedreven kennis van de veehouderij en onderhoudt nauwe contacten met de sector.

- **ILVO**

De eenheid Dier van het ILVO heeft reeds decennialange ervaring in onderzoek naar dierlijke productiesystemen, met accenten op management, huisvesting, voeding, milieu, kwaliteit van de eindproducten, dierenwelzijn en gedrag. ILVO-DIER heeft reeds veel ervaring en kennis opgebouwd omtrent castratie en de verschillende alternatieven, dit door de uitvoering van nationale projecten en door samenwerking met bij verschillende internationale projecten.

- **HOGESCHOOL GENT**

De vakgroep dierlijke productie van de Hogeschool Gent is reeds 15 jaar actief in het onderzoek met betrekking tot de melkveevoeding, de vleesveevoeding en de varkensvoeding. Wat betreft de varkensvoeding begeleidt de vakgroep de voedingsproeven en dierproeven.

- **VLT TORHOUT**

Als secundaire landbouwschool heeft VLT St Rembert sinds 1985 een zeugenstal op de schoolhoeve die sinds kort volledig werd gerenoveerd. Studenten bij VLT kunnen dus al tijdens de lessen heel wat praktijkervaring opdoen.

- **BB PROJECTEN VZW**

Boerenbond is reeds meer dan 120 jaar actief in Vlaanderen als beroepsvereniging voor land- en tuinbouwers. Ook in de varkenshouderij is de organisatie al vele jaren de belangrijkste beroepsvereniging.

- **Biotechnisch Instituut Sint-Isidorus, Sint-Niklaas**

Deze secundaire landbouwschool vormt jonge landbouwers, maar ook als regionaal voorlichtingscentrum heeft het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland reeds vele jaren ervaring in het aanleggen en opvolgen van proef- en demonstratieprojecten.

- **THOMAS MORE**

Thomas More is een onderwijsinstelling die de naam heeft praktijkkennis en –ervaring naar studenten over te brengen. Maar ook via eigen onderzoek is het team bij de sector betrokken. Binnen de onderzoekscluster ‘Dier&Welzijn’ wordt onderzoek verricht naar dierenwelzijn, diergedrag, animal engineering, diergezondheid en dierproductie en dit voornamelijk bij varkens, pluimvee, paarden en rundvee.

- **PVL**

Het P.V.L. heeft samen met het Biotechnicum een grote uitstraling naar de landbouw in Noord-Limburg, zij zijn trouwens de enige welke praktijkgericht onderzoek doen naar de veeteelt en voedergewassen in het Noorden.

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

